

IV.

ZÁRBESZÉD.

Tartotta: KOVÁCS JÁNOS ig. tanár.

Mélyen tisztelt gyülekezet!

A Mltsgs. és Főtiszt. E. Főtanács szép és nemes gondolkozásu intézkedése folytán ez a hetedik ünnepély, melyen a hála és kegyelet érzelmeivel, megemlékeztünk ama jelesekről, kik anyaszentegyházunk s főleg nevelő intézeteink felvirágzására anyagi és szellemi jótéteményeikkel áldoztak. S ha a megtartott hálaünnepélyek közti rövid időközt összehasonlítjuk, mindenikben gyarapodást, előhaladást látunk.

Mekkora változás történt az 1842-iki ünnepély óta ugy a hitestvériességet, valamint anyagi gyarapodásunkat illetőleg. — Most nemcsak hazánkban, hanem a távoli országokban is testvéri ölelő karokra találunk a hitközösség alapján. Igen, mi most kedvező körülmények között vagyunk; szép reménnyel tekinthetünk a jövőbe.

De e hálaünnepély akkor lesz méltó dicső őseink szelleméhez, ha komolyan felfogtuk, átéreztük, hogy a lelki ismeret és gondolat szabadságot, a szabad vizsgálódás jogát, anyagi helyzetünket: szóval egyházunk létezését dicső őseinknek köszönhetjük, kik küzdöttek, munkáltak, áldoztak s mi most az ők fáradságaik gyümölcseit élvezzük.

Csak akkor lesz valóban méltó a mi hálaünnepélyünk, ha hozzájuk tetteikben is hasonlítani törekszünk; ha nem csak saját egyéni élvezeteinket keressük, hanem a reánk maradt drága örökséget áldozatkészségünkkel, odaadó és önzetlen munkásságunkkal nemcsak megtartjuk hanem minél nagyobb virágzásra emeljük.

Csak ugy lesz legméltóbb hozzájuk hálaünnepélyünk, ha az ők mély vallásos érzelmöket, hitbuzgóságukat: örökségképen magunkkal visszük, s szüntelen az ők nemes példájok követésére törekszünk ugy gondolatban, mint cselekedetben.

Elődeink önmagukban keresték a segílyt s az Istenben vetett bizodalomban. Mi is csak saját magunkra támaszkodhatunk. Ha az amerikaiak gondolkozás módját követjük, hogy t. i. minden polgár köteles a köznek annyit visszafizetni, a mennyit élvez; s ha mi is az egyházunk s iskoláink által nyújtott jótéteményt visszaadjuk, akkor nem szorulunk idegen segílyre, akkor egyházunk virágzásra jut.

Egyesüljünk, tehát mindnyájan e nemes erények gyakorlásában

Különösen ti ifju barátim! kik ez ünnepélyen is szép jelét adtátok nemes gondolkodásotoknak s a jóltevők emléke iránti tiszteleteteknek: oltjátok mélyen kebletekbe azt a tudatot, hogy művelődésedeteket, életpályához való jutásotokat, intézetünk kegyes alapítóinak s azutáni számos jóltevőinek köszönhetitek.

Éppen ezért igyekezzetek magatokat minél jobban kimivelni, hogy ez által vagyont szerevezve, szeretett egyházunknak ti is a jóltevői közé sorakozhassatok, s alkalmat nyujthassatok másoknak is a műveltség megszerzésére. Most pedig megköszönve a mélyen tisztelt közönségnek a szives megjelenését, az ünnepélyt bezárom.

ARANYOS-RÁKOSI SZÉKELY SÁNDOR ÉS VÖRÖSMARTY.

Ismeretes folyóiratunk olvasói előtt Kazinczy Ferencznek Bölöni Farkas Sándorral szőtt benső baráti viszonya.*) Fő kedvencének nevezgeti őt. Leveleiben elragadtatva szól fényes tehetségeiről, — lángoló képzeletét és kimondhatatlan szép irányát fennen dicséri. Költői pályára ösztönzi és előre is magyar Schillert jósol belőle. Még az is tetszik benne Kazinczynak, hogy unitárius; mert így, szerinte, egy lépéssel még közelebb áll a klasszikus görögkhöz. Épen mint Bölöni Farkas Sándort, e korbeli másik jelesünket, Aranyos-Rákosi Székely Sándort is Döbrentei ismertette meg Kazinczyval. Az ifjú költő csakhamar tömjénező sonettet küld a nagy mesterhez, örkarja támogatását kéri és jóakarató segítségét „rebegő szárnyalásának“. (Jakab Elek közlése. Figyelő. XIII. 178.)

Kazinczy nem sokat ügyelt az ifjú poéta erőtlen szárnypróbálgatására. Erdélyi Leveleiben, mely az akkori Erdélynek hű tükre akart lenni, hiában keressük Székely Sándor nevét. Az erdélyi nagyságok közt talán az egyszer futólag fölemlített Rákosi Sándor képviseli a szerény ifjú költőt. (Abafi kiadása. 84. 384 l.) Talán mondanunk sem kell, hogy ellenkezőleg Bölönivel e levelek majd minden lapján találkozunk. Még epistolát is ír a mester hozzá: Ragyogó futással kezdjed a futást Olympiádnak síkjain, — — El, el a határig!... így biztatja kedves tanítványát. Ki hitte volna, hogy a lángoló képzeletű és kitünőleg költői hajlamú Farkas Sándor évek multával egészen más téren váltja be a Kazinczy beléje helyezett nagy reménysegeit; és ki hitte volna, hogy a szerény, névtelen „unitárius deák“, mint sonettjére irt jegyzetében Székelyt nevezi, alig egy-két rövid év múlva épen a Kazinczy iskoláján kivivott fényes diadal által fogja nevét irodalmunk történetében megörökíteni.

---

*) Lásd Jakab Elek kitünő politikai és irodalomtört. tanulmányát: Bölöni Farkas Sándor és kora. Ker. Magvető V. kt. Vesd össze: Figyelő. VI. 257—279. l.